

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA 34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83177	Letna naročnina, Italija Lir 28.000
PODUREDNIŠTVO 34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646	Letna inozemstvo Lir 40.000
	Letna inozemstvo, USA dol. 30
	Poštno čekovni račun: štev. 11234499

Leto XXXVIII. - Štev. 31 (1911)

Gorica - četrtek, 31. julija 1986 - Trst

Posamezna številka Lir 600

Izziv miru

Prišlo je že v navado, da Organizacija združenih narodov, ob začetku vsakega vsakega leta pove, čemu naj bi bilo leto posvečeno. Morda nam je prišlo že v navado, da ta glas — med tolikimi drugimi glasovi — enostavno preslišimo. Minulo leto, na primer, je bilo posvečeno problematiki mladih. Smo se za to sploh zmedli? Kaj se je spremenilo? Kakšni so bili odmevi?

Da ne bi šlo tudi to leto, posvečeno veliki misli miru, neopazno mimo nas, je prav, da pogledamo okrog sebe in se zamislimo. Papež Janez Pavel II. se je že na začetku leta obrnil na voditelje krščanskih in tujih verstev, da bi se ljudstva združila v molitvi za ta »veliki božji dar«. Zavzel se je za posebno molitveno srečanje v Assisiju. Tam se je rodil ubogi, vendar silni prerok vesoljnega bratstva med ljudmi. V dobi krvavih križarskih vojn med kristjani in muslimani je zapel prekrasno molitev, da bo v evangeljskem duhu človek postal orodje božjega miru na zemlji. Žal je bil Franciškovo glas, kakor tudi glasovi tolikih drugih klicarjev miru v zgodovini, zadušeni v zvenketu mečev in ščitov.

GROZEČE SENCE

Bili smo navajeni že iz otroštva moliti, da bi nas Bog obvaroval kuge, lakote in vojne. Prosilni smo, da bi nas ne prizadel bič krute vojne. Danes se zavedamo, da vojna ni le eden izmed bičev, pod katerimi ječijo ubogi, izkoriščani, preganjani in zatirani, marveč da pomeni bič vseh bičev.

Prvič v človeški zgodovini, od samega začetka sveta, stoji človeštvo pred nevarnostjo, da uniči sebe in planet, kjer prebiva. Moderno jedrsko orožje, ki postaja iz dneva v dan bolj prefinjeno in nevarno, lahko v trenutku poruši dosežke civilizacije in vsako življenje. Mnogi znanstveniki verujejo, da bi jedrska svetovna vojna uničila vse človeško življenje na zemlji zaradi kombiniranja učinkov sevanja, toplote, svetlobe, epidemij in tiste »jedrske zime«, ki bi nastala, ko bi črni oblaki zasenčili sonce ter preprečili njegovo gretje. Še najbolj živa domišljija si ne more zamisliti pošastnih prizorov, ki bi nastali »dan pozneje«, po atomskem razdejanju.

Tako stoji pred modernim človekom tista izbira, ki jo je Bog postavil pred Jude že v stari zavezi: »Danes ključem za pričo proti vam nebo in zemlja: predložil sem ti življenje in smrt, blagoslov in prekletstvo. Izvoli torej življenje, da boš živel ti in tvoj narod!« (Devt. 30, 19)

ČE HOČES MIR - BRANI ŽIVLJENJE

Star latinski pregovor je dejal: »Če hočeš mir - pripravljaj vojno.« Usodno bi bilo, če bi se danes nadaljevali priprave na vojno s kopičenjem vedno bolj dragega orožja. Nobeno orožje in noben obrambni sistem ne more človeku zagotoviti gotovosti in miru. Med ljudmi danes zori zavest, da je mir ne le trenutek, ko nakopičeno orožje molči, marveč mnogo več! Mir je kot konicica pramene, se pravi širokega, zavestnega, mirotvornega, strpnega, potrpežljivega, zaupnega... duhovnega prizadevanja.

Blagor miroljubnim! Jezus je blagrovil tiste, ki bodo ljubili mir in ga bodo tako gradili, kot ga je on gradil.

»Če je vojna nesreča, ki jo lahko sproži le nekaj ljudi, je mir lahko le sad prizadevanja vseh.« Je dejal papež ob začetku letošnjega leta. »Mir je podoben katedrali, ki jo je treba zgraditi potrpežljivo in z neuklonljivo vero.«

Mir je rezultat nešteti prizadevanj. Najprej tistih ljudi, ki so sami umirili svoje srce v pravih vrednotah življenja; tistih, ki se iz dneva v dan obnavljajo ter živijo medsebojne odnose pravičnosti, solidarnosti in medsebojnega deleženja, ki spoštujejo in branijo življenje po domovih, ulicah, bolnišnicah...

BOŽJA OBLJUBA IN NAŠ ODGOVOR

Izziv miru: božja obljuba in naš odgovor. Pred dvema letoma so ameriški škof

je izdali nenavadno obširno in pomembno pastoralno pismo. Namenili so ga predvsem ameriškim vernikom. Po dolgi in temeljiti razlagi zadnjih cerkvenih dokumentov pokažejo na moralno zlo vsake jedrske vojne, saj bi pomenila holokavst nedolžnega prebivalstva. Zato predlagajo program postopnega razorožitvenega procesa in dokončno likvidacijo atomskega orožja ter pot nenasilne obrambe. Škofje se zavedajo, da morajo v tej krizni dobi vzpodbuditi vse duhovne in moralne sile v ljudeh: v vernikih, v politikih, v znanstvenikih. Svoje predloge naslavljajo državnim voditeljem.

Posebej pomemben pa je njihov klic vernikom: naj v svojih krajevnih cerkvah, župnijah, oblikujejo posebne vzgojne programe; naj se v svojem bogoslužju in v zakramentalnem življenju poglobljajo v misel svetovnega miru. Kajti če je res, da je mir naš odgovor Bogu, potem ne smemo držati križem rok. Če je res, da je mir božji dar, potem posvetimo prošnji za ta dar več molitve in pokore.

Kristjani nimamo pravice biti pesimisti pred bodočnostjo. Zares utemeljena in obvezujoča je za vse ta zadnja spodbuda ameriških škofov: »Pogumno verujemo v lepo bodočnost in v Boga, ki nam jo želi nakloniti. Ne bodočnost popolnosti, marveč boljše bodočnost. Popolni svet, kristjani tako verujemo, je onstran obzorja, v neskončni bodočnosti, kjer bo Bog vse v vsem. Toda boljše svet, ki ga je treba ustvarjati, čaka na naš razum in na naše srce.«

LOJZE BRATINA

Italija je veliko tržišče mamil

V zadnjih tednih so italijanske finančne straže zaplenile neverjetno veliko količino mamil. Začelo se je na morju. Finančni stražniki so v nekaj dneh ustavili in zaplenili tri ladje, ki so iz Maroka vozile hašiš. Prva ladja je imela na krovu 6 ton tega mamil, naslednji dve pa vsaka po dve toni; skupno 10 ton hašiša. Oblasti sodijo, da bi polovico tega blaga razpečali na italijanskem trgu, ostalo polovico pa po raznih državah zahodne Evrope. Vrednost zaplenjenega hašiša znaša kakih sto milijard lir na prostem trgu.

Toda mamila ne prihajajo v Italijo samo po morju, temveč tudi po suhem in sicer preko mejnih prehodov na Trbižu in pri Ratečah, torej preko Jugoslavije in Avstrije. Tako so pri Ratečah ustavili moza, ki je prinašal heroin iz Indije in sicer 3 kg. Le nekaj dni nato so na meji pri Trbižu ustavili prenašalca heroina, ki se je vozil na brzem vlaku Dunaj-Rim. Našli so pri njem 4 kg heroina; čez dva dni pa so ustavili dva Italijana s Sicilije, ki sta prav tako prihajala iz Indije. Imela sta v kovčku skritih 6 kg heroina. Pri odkritju mamil sta pomagala dva izučena psa, ki sta vedno prisotna na trbiškem mejnem prehodu.

Vse štiri prekupčevalce so zaprli v videdskih zaporih. Vrednost zaplenjenega heroina bi znašala veliko milijard lir. Policija ni še odkrila, s kom so bili ti prenašalci povezani in h krakšni organizaciji so pripadali. Gotovo je, da niso tihotapili samo v svojem imenu.

Pred časom smo pa brali, da so podobne tihotapce in razpečevalce zajeli tudi v Trstu, ki je prav tako vrata in tržišče za mamila. Ta torej vdirajo v Italijo po morju iz dežel ob Sredozemlju in po suhem preko Trsta in Trbiža iz Indije, Pakistana in Turčije.

Mamila so danes nevarnost za vse zahodne razvite države. Tega se zavedajo vsi zahodni politiki in zato skušajo izvajati skupno zatiranje razprodaje mamil in pa lov na tihotapce z mamili.

Zaradi mamil so zelo ogrožene ZDA. Tja prihajajo mamila iz Srednje in Južne Amerike in sicer v obliki kokaina. Pridelovalci in razpečevalci mamil so v nekaterih državah močnejši kot vladne oblasti.

Že dolgo let je bila v Italiji skoraj tradicija, da je v poletni vročini nastopila tudi politična vročina. Meteorologija in politika si lahko podasta roki! Kako desetletje nazaj smo bili vajeni kakih »kopaliških« vlad, ki so predvsem pomenile nekaj parkirni prostor za kasnejše malce trdnjše vlade. Danes so podobne vrste vlad izločili iz politične igre, kljub temu pa imamo včasih vtis, da gre pri teh večtedenskih političnih igrah prav za nekaj močno podobnega...

Letošnja poletna vladna kriza kaže nekatere posebne in drugačne poteze, ki so seveda lastne sedanjemu političnemu ustroju in življenju v Italiji. Dober mesec je že od Craxijevega odstopa. Demokratski voditelj Andreotti, zunanji minister v prejšnji vladi in prvi mandatar za sestavo nove vlade, je moral ugotoviti nemožnost sestave nove vlade. Predsednik republike je nato izročil mandat sedanjemu predsedniku Craxiju. Ta je že na delu s pogajanjimi in kaže, da bo verjetno prišlo do kakega uspeha.

Politični sistem v Italiji je namreč osnovan na parlamentarni demokraciji, to se pravi na predstavniki oblasti izvoljenih teles (parlamenta, ki sestoji iz senata in poslanske zbornice). V resnici pa danes dejansko vedno bolj odločajo politične stranke in je parlament bolj formalna tribuna, kjer se potrjeni sklepi tudi uradno odobrijo. Ni pa vedno le tako, in prav sedanja vladna kriza izvira iz avtonomne pobude parlamenta, ko so »prosti strelci« s tajnim glasovanjem izrekli nezaupnico

vladi, potem ko so ji malo prej z javnim glasovanjem isto zaupnico podelili.

VLOGA PARLAMENTARNE DEMOKRACIJE

Zelo daleč v zgodovini je že čas, ko je nastal pojem današnje parlamentarne demokracije. Ne da bi šli v stari vek iskat tudi zanimivih primerov grške ali rimske oblike demokracije, se prav v srednjem veku začne razvijati pojmovanje sedanje podobe parlamentarne države. To je v bistvu sprožila znana angleška »Magna charta libertatum« iz leta 1215, ki je nekako prva »moderna« ustavna listina in v jedru še danes temelj ustave britanskega kraljestva.

S temi in kasnejšimi določili je prišlo v angleški družbi do dejanske delitve oblasti (plemstvo, kralj, kasneje meščanstvo), kar je vse tudi botrovalo začetkom parlamentarnega sistema. Tudi v tem ima Anglija primat, saj prav njen parlament — visoka (lordska) in spodnja zbornica (nekako poslanska zbornica) dolga stoletja urejajo angleško demokracijo, ki jo še vedno vzorno jamči tamkajšnja monarhija. Ni čudno, če je vse te koncepte o delitvi oblasti širila tudi novoveška angleška politična filozofija (Locke), kasneje pa francosko razsvetljenstvo (Montesquieu).

Druge zgodovinske evropske države so si šele v relativno kasnejšem obdobju prikrojile oz. oblikovale lastne državne ustanove po teh vzorcih. In šele prejšnje stoletje je v glavnem prineslo prve ustavne monarhije, nato republike vse do prekućij in obratov našega stoletja. To pa je že sodobna stvarnost.

S tem je le nakazana zgodovinska vloga parlamentarne ustanove kot take in pa države, ki je na njej zasnovana. Dandanes seveda merimo tudi vse to z drugim merilom. Prave parlamentarne demokracije so samo v res pluralističnem političnem sistemu, ni jih pa v komunističnih ali fašističnih državah. Vloga parlamenta je seveda pomembna tudi v tistih državah (glej ZDA ali Francija), kjer je sicer že po ustavi izredno močna predsedniška figura. In prav v politični dialektiki zakonodajne in izvršne oblasti se gotovo najbolj oblikuje prava politična demokracija države!

V Italiji imamo danes formalno lepo zamišljeno parlamentarno demokracijo, ki pa ne funkcionira vedno po zaželeni poti. Vlada strank (v italijanski »partitocrazia«) je danes nekako prevladujoča. Res je, da sama ustava daje političnim strankam vlogo posrednika oz. pobudnika za organizacijo in vodenje političnega življenja. In v tem imajo seveda tudi stranke svoj delež!

KRIZA SEDANJE KOALICIJE

Zato tudi v Italiji parlament daje ali odreka zaupnico vladi, za katero predsednik republike jamči oz. odgovarja s tem, da zaupa mandat navadno politiku večinske stranke ali pa predstavniku, ki ga določi širša koalicija. To je v sedanjem primeru socialistični tajnik Craxi. Veliko se je tudi zadnje čase pisalo o vlogi državnega poglavarja v poteku te krize. Nekateri so mu celo očitali neko pasivnost, češ da je stvari preveč pustil iz rok in predal drugim, začenši z raziskovalnim mandatom senatorju Fanfaniju ali pa političnim manevrom posameznih strank. Vsekakor je Cossiga pri tem igral korektno vlogo, čeprav brez bučnih in za prejšnjega predsednika značilnih izjav in potez.

Vsekakor pa ima sedanja vladna kriza v Italiji še drugačne in politične globlje razloge zlasti v postopnem poslabšanju odnosov med glavnimi strankami v koaliciji, namreč DC in PSI. Ni skrivnost, da si zlasti Krščanska demokracija, posebej okrepljena po zadnjem kongresu z De Mito, zopet želi povratka v palačo Chigi, ko po triletnem Craxijevem domovanju nima več v rokah ključne postojanke izvršne oblasti. Odnosi med obema glavnima vladnima strankama so se že

dolgo slabšali. Vse to je našlo svoj glavni odraz v nedavnih volitvah na Siciliji, katerih odmev je nato hitro prešel na vse-državno raven. Odnosi Craxi-De Mita pa so bili sploh na psu. Vse to je gotovo tudi botrovalo tako odločnemu »ne« socialistov Andreottijevemu poskusu za sestavo vlade. Če je sedaj socialističnemu voditelju uspelo zaceliti prejšnje rane, se ima zahvaliti tudi politični uvidenosti in realizmu večinske stranke, ki noče tvegati predčasnih političnih volitev in gotovega poslabšanja v sedanji koaliciji, iz katere bi bilo težko najti kak drugačen izhod.

LE ZACASEN IZHOD?

Sedanja nova Craxijeva vlada (ki je sicer — ko to pišemo — še v pripravi) bo verjetno obstala do pomladanskega kongresa PSI. Nato bo šlo predsedstvo ministrskega sveta spet demokratskemu predstavniku. Sam Craxi je izjavil, da se misli po odstopu popolnoma posvetiti stranki (katere je še vedno politični tajnik) v pripravi volitev za leto 1988. Kaže torej na željo voditelja PSI pripraviti stranki nove osnove in predvsem novo strategijo za bližnjo bodočnost.

Kot je torej razvidno, se sedanja začasna rešitev vladne krize uvršča v okvir splošnega političnega realizma. Obenem seveda temu botrujejo še avgustovske politične, ki tudi politikom narekujejo primeren odhiti, pa čeprav beležimo prav v teh vročih časih najznačilnejše krize, od vladnih do dežinskih (spomnimo naj le na lansko deželno krizo po znanih sporih PSDI-PSI pri nas). Sam razvoj dogodkov pa bo verjetno najlaže prikazal, kakšne poti se obetajo v splošni politični sliki vsaj za prihodnje polletje.

Spectator

Italijani - ljudstvo televizije

Državni statistični urad je objavil podatke o raziskavi »Italijani in televizija«. Podatki povedo npr., da 96 % Italijanov ima televizijski sprejemnik in 98 % hladilnik; 60 % Italijanov gleda televizijo od tri do štiri ure na dan; nad en milijon pa od 5 do 6 ur (12 %). Samo 1.360.000 prebivalcev je izjavilo, da jih televizija ne zanima in da se ob prostem času ukvarjajo z drugimi rečmi (branje, kino, teater, šport). Najbolj so navezani na televizijo mladi. Med 11. in 13. letom je samo en deček oz. deklica na 100, da ne gleda televizije. (Najbrž zato, ker je doma nimajo, saj priča izkušnja, da kjer je televizija, jo vsi otroci gledajo). Nekateri presedijo pred televizorjem po 5-6 ur na dan. Vprašanje: Kdaj najde mladina čas za učenje in igranje, če starši dovolijo, da toliko ur presedi pred ekranom?

Neverjetna kupčija

V Rimu so odkrili pri Rdečem križu neverjetno kupčijo. Neki zdravnik in pet uslužbencev pri Rdečem križu so bili povezani z dvema pogrebniima podjetjema. Ko se je zgodilo, da so poklicali zdravnika in rešilni voz Rdečega križa v kakem hudem primeru, so ti najprej obvestili pogrebno podjetje, potem šele pomagali bolniku. Poleg tega se je dogajalo, da bolniku niso takoj pomagali, temveč so »počakali«, ali ne bo morda kar izdihnil. Vse to, ker so od pogrebne podjetja dobivali odstotke.

Zadeva je sedaj prišla na dan; zdravnika in vrsto oseb so aretirali, ker da so »spekulirali« s smrtjo.

Kako daleč lahko zapelje človeka pohlep po denarju!

Letošnji novomašniki v hrvaških škofijah

Hrvaške škofije imajo letos 65 novomašnikov in sicer 50 škofijskih in 15 redovniških. Zagrebška škofija ima 20 novomašnikov, splitska 8, sarajevska 4, reška 4. Ostale škofije imajo manjše število. Med redovniškimi novomašniki je največ frančiškanov.

Plebiscit za verouk?

Lani je pri Celjski Mohorjevi družbi izšla dragocena knjiga pričevanj, spominov in razmišljanj kardinala Franca Kötnerja z naslovom »Vera je svoboda«. Ti spomini in razmišljanja so pravzaprav intervju s kardinalom o raznovrstnih vprašanjih. Na strani 80 naletimo na vprašanje: Po vojni ste postali dušni pastir dijakov in študentov v Kremsu. Kakšne spomine sta ohranili nato obdobje svojega življenja? Kardinal med drugim tako pravi: »Zame je to bila izredna izkušnja. Moji učenci so bili polni mladostne veselosti in številnih protislovij. Eden od njih je dejal: "Ne verujem niti v Boga niti v hudiča, pa vendar me zanima vaš pouk, ki me pripravi k temu, da razmišljam o stvarih, na katere ne bi brez vas nikdar niti ne pomislil."

Spominjam se tudi zelo čedne, inteligentne in nekoliko agresivne deklice, ki mi je nekega dne kar naravnost povedala, da se je trdno odločila, da mi bo pri vsaki uri pouka odločno ugovarjala. Vendar nisem imel nobenih težav.

Najbolj se bojim brezbrčnosti poslušalcev. To dekletce me je večkrat prekinilo, da bi mi pojasnilo svoje misli zoper religijo, nacistične misli, seveda. Da bi slučajno ne pozabil, me je vedno znova opozarjalo na vsa sramotna dejanja Cerkve, na inkvizicijo, Borgijce, Galileja in tako dalje. In zagovarjalo je vsa Rosenbergova stališča. Nekega strupeno mrzlega dne pred božičem je nekoliko zamudila pouk. Skozi okno sem jo opazil, ko je tekla skozi neresnično belino, s katero je sneg obdaril drevje in strehe hiš. Po učni uri me je prosila za kratak pogovor. "Vaš pouk me zelo zanima. Mislim, da je dobro, če živi človek po nauku Jezusa Kristusa. Vendar ne verjamem, da sploh kdo to v resnici dela." Nato me je zapustila z nekoliko nepričakovano robatostjo. Mislim, da je

dekletce preživljalo težke notranje spopade in da je tedaj bojevalo v sebi zadnje boje.

Te stavke sem prepisal, ker se mi zdi kot nekako potrjeno tega, kar smo o šolskem verouku, zlasti v višjih razredih, napisali na letakih, ki smo jih razdelili našim ljudem proti koncu čolskega leta. »Verouk pomaga mladim pri iskanju smisla bivanja in življenja. Tudi tistim, ki trdijo, da jih verska razsežnost človekovega bivanja ne zanima, more verouk nuditi stvarno izkustvo in izraz, kako se moramo ljudje globoko spoštovati ob soočanju z različnimi pogledi na stvarnost in življenje. Verouk nudi mladim v razvojni dobi kritičen odgovor in možnost, da morejo vedno znova preverjati svojo religiozno držo. Vse to pa za to, da si lahko ustvarijo svoj življenjski načrt.«

Vse te misli sem premleval, ko sem bral, kako so se starši in njihovi otroci izrekli za šolski verouk. Govorili so celo o plebiscitu tudi pri nas. To je vsekakor razveseljivo, a kateheti, ki smo šolski pouk že zapustili, se vprašujemo, kateri so razlogi, da so se naši mladi tako številno priglasili za šolski verouk. Za »pravil« verouk, kakor ga predvidevajo nova določila? Ali za »stari« verouk, ko ni treba poslušati, še manj se učiti?

Ne vem, ali so se vsi starši in njihovi otroci zavedali, da so storili važen korak. Da je šlo za važno odločitev, ki zahteva večjo zavzetost in pripravljenost za verouk — tako pri dijakih, kakor tudi pri katehetih in katehistinjah.

Ne vem, kako bo šlo. Ne vem, kako bomo porazdelili katehete in katehistinje, da bomo lahko ustregli novim določilom. Vsekakor: zavijajmo si rokave in vsi krepko na delo!

LOJZE ŠKERL

Za oglejsko Cerkev izredna knjiga

Sodobni zgodovinarji vedno bolj posvečajo pozornost preteklosti domačih oz. krajevnih dogodkov. Rekli bi, da skušajo odkrivati korenine domače stvarnosti. To je opažati v naši deželi Furlaniji-Juljski krajini kakor tudi v Sloveniji. Tam gre velika zasluga v tem pogledu Inštitutu za zgodovino Cerkve na Slovenskem pri Teološki fakulteti in Ljubljani, v Rimu pa Slovenski teološki akademiji v Sloveniku, ki bo letos v septembru priredila Sedejev simpozij.

Inštitut za zgodovino Cerkve na Slovenskem je zamislil izdajanje zgodovinskih dokumentov, ki se tičejo preteklosti Cerkve med Slovenci. Pri tem ne gre samo za ozemlje, ki ga danes naseljujejo Slovenci, temveč tudi za tiste dežele, ki so nekoč bile slovenske, danes pa niso več. Zbirka ima naziv Acta Ecclesiae Sloveniae. Letos je v tej zbirki izšla posebno zanimiva in važna knjiga »Krščanstvo v Ogleju in na vzhodnem pljivnem območju oglejske Cerkve od začetkov do nastopa verske svobode«; knjigo je napisal prof. Rajko Bratož z ljubljanske univerze. Dolgi naslov bi lahko strnili: Zgodovina Oglejske Cerkve od začetkov do cesarja Konstantina. Kot pove avtor v uvodu, je ta knjiga samo prvi del široko zasnovanega pregleda o preteklosti oglejske Cerkve, saj bo drugi del razpravljaval o času po cesarju Konstantinu, ki je dal kristjanom versko svobodo.

Preteklost oglejske Cerkve zanima zgodovinarja tako v naši deželi kot v Sloveniji, ker je bil Oglej poldrugo tisočletje versko in v precejšnji meri tudi kulturno središče za dežele od Adiže na zahodu do Mure in čez na vzhodu; torej za ozemlje tostran in onstran Juljskih Alp.

Prof. Bratož je v tej knjigi posvetil pozornost oglejski Cerkvi od začetkov do Konstantina Velikega. Gre za čas, ki mu v zgodovini Cerkve pravimo »doba preganjanj«. Tudi za oglejsko Cerkev velja to, saj so se ohranila poveljila le sporočila o mučeništvu in smrti raznih mučencev ter njihovem češčenju. Ker moremo te mučence razvrstiti v tri obdobja, je tudi knjiga razdeljena v tri poglavja. V prvem govori o začetkih krščanstva v Ogleju ter o prvih mučenih sv. Mohorju in Fortunatu. Dodaja še tržaške mučence prezbiterja Prima, diakona Marka ter dva laika Jazona in Celijana, iz Emone (Ljubljane) pa sv. Maksima. V tem poglavju obdela zgodovino oglejske Cerkve in sosednih vzhodnih pokrajin v 2. stoletju in v prvi polovici 3. stoletja.

V naslednjem poglavju govori o mučenih za časa cesarja Numerijana (okr. leta

280). Obravnava sv. Hilarija in Tacijana iz Ogleja, sv. Socerba iz Trsta, Germana iz Pulja, Pelagija iz Emone ter Maksimilijana iz Celeje (Celja).

Tretje poglavje je posvečeno mučencem izza cesarja Dioklecijana. O tem cesarju je znano, da je bil najhujši preganjalec kristjanov in da je bilo takrat največ mučencev. To velja tudi za oglejsko Cerkev in sosednje pokrajine. Zato imamo iz tega časa skupino mučencev iz družine Kancijev, pa sv. Feliksa in Fortunata ter sv. Krizogona. Avtor omenja še druge mučence, a meni, da niso bili iz oglejske Cerkve.

Sledi poglavje, katero je prof. Bratož namenil sv. Viktorinu Ptujskemu, ker imamo o njem največ zanesljivih virov in ker se je uveljavil tudi s svojimi spisi. O njem piše sv. Hieronim: »Viktorin, petovianski škof, ni enako (dobro) znal latinsko kakor grško. Zaradi tega se zdi njegova dela velika po mislih, manj vredna pa v slogovnem oziru.« Dela, ki jih Hieronim omenja, so razlage k raznim svetopisemskim knjigam. Nazadnje pa sv. Hieronim dostavlja: »Napisal je tudi dela zoper herezije in še dosti drugega. Končno je bil kronan z mučeništvom.«

Mislim, da smo bili na Slovenskem do sedaj vsi skupaj premalo poučeni o sv. Viktorinu Ptujskem in je zato prav, da nam ga je sedaj odkril ravno prof. Bratož.

Za tiste, ki ljubijo latinščino, naj povem, da sta na koncu knjige še prilogi in sicer legenda o sv. Mohorju in Fortunatu ter legenda o mučencu sv. Florianu. Obe sta tudi v slovenskem prevodu. »Krščanstvo v Ogleju...« je zelo temeljita in pregledna knjiga o krščanstvu v naših krajih do cesarja Konstantina; najbrž da podobne študije ne najdemo v drugih jezikih. Zato piše »Družina«, da se že zanimajo, da bi jo prevedli v tuje jezike, predvsem v nemščino. Tudi Italijani bi se lahko potrudili in jo prevedli, saj takega pregleda zgodovine oglejske Cerkve tudi oni nimajo. Avtor R. Bratož je v svoje delo vložil ogromno truda in znanja, o čemer pričajo številni viri v latinščini, italijanščini, nemščini, francoščini ter še številnejša literatura.

Ker so posameznim poglavjem dodani tudi potrebni zgodovinski uvodi, je knjiga prijetno branje in koristna za vsakega, ki se želi spoznati s koreninami naše najstarejše kulturne preteklosti. Cena je din. 2.500.

(r+r)

»KATOLISKI GLAS« V VSAKO SLOVENSKO DRUŽINO!

Kdo so »prodane duše«?

(OD NAŠEGA DOPISNIKA)

Vsa širna Evropa je na morskimi pečinah, ob hladnih rečnih tolmunih in na skalnatih vesinah Alp.

Čas počitnic!
Čas posedanja v senci...
»Tiempo muerto«!
Čas, da bi človek »poslal k vragu neumne besede«, ki so bile Ketteju le »čustev nerodne šivilje«, se vlegel v senco in čakal normalnejših časov. Pa rajni Dragotin nekje drugje »pjasnuje«:
Zakaj li pojem? Morda da gospém se laskam,.....

.....
O vem, da pojem le zato, ker smem povedati v besedi tajno-skriti, kar bi ne smel drugače poročiti!

In tako so Kette pa Cankar pa Partljič v literarni besedi povedali, česar drugače niso smeli ali ne smejo »poročiti«. Tako je v besedi, pa ne tajno-skriti, povedala tista energična Slovenka iz Kanade na izseljenkem pikniku v Kamniški Bistrici: »Ja, smo prišli, malo domov — ampak čudno je tukaj; ljudje niso preveč prijazni, ne vem, kaj jim je! Kuhajo kaj dobro, za piti imajo, lepo sénčina — ja, kaj jim je treba še več! Obnašajo naj se kak' se treba!«

Kar spodobno nas je oštela: nas doma! Obnašati se torej ne znamo! Pride gospa v domači kraj — po dolgih letih morda — vidi: senca je lepa in hladna, vino ji še bolj razgreje srce, rada bi se veselila z domačimi ljudmi; ja, kaj jim manjka — samo obnašati se ne znajo, nočejo se prav veseliti z njo...

V Kanadi pa je slišala toliko lepega o srečnih, prijaznih in razigranih rojakih v domovini, ki se jim že 40 let noč in dan smehlja sreča...

No zdaj pa ta čudna mrklost, zaskrbljenost, ki jo ima kar za neprijaznost... Sénčina pa tako lepa...

Kaj tem rojakom manjka!
Organizatorji izseljenških piknikov v Škofji Loki in Kamniški Bistrici izseljenec ne povejo, kako stojijo stvari v domovini. Vabijo jih v lepe sénčine, jim privlečejo skupaj čimveč muzikantov, ki jim igrajo kičaste narodno zabavne viže... In izseljenko ljudstvo pleše in poje in pije in se čudi, zakaj niso tudi domačini veseli...

Tista gospa iz Kanade se bo vrnila z občutkom, da se v veselih in hladnih sénčin polni domovini ne znamo obnašati. Z njo se bo preko oceanov s podobnimi občutki vrnil še marsikdo. Doma jim nihče ni uspel povedati, zakaj se pri nas ne veselimo, pa četudi imamo za piti in tudi sence je kar nekaj...

Za mrkostjo in zaskrbljenostjo domačinov pa se skriva tisto, o čemer mnogi rojaki po svetu ne vedo skorajda nič.

ZA IN PROTI

Pa pustimo zdaj uradno baharijo — polbeljene grobove škofjeloških piknikov. Pred dnevi sva se srečala z znancem; že dolgo se nisva videla. Pa komaj sva začela besedovati, se nama s Srečom pridruži še Miro; sošolec iz osnovne šole. Kar takoj »gremo k stvari« in z zaskrbljenostjo ugotavljamo, da nam na Jugu države slejkoprej pripravljajo »maščevalne ukrepe« zaradi zahtev slovenskih delegatov na mladinskem in deloma tudi na partijskem zveznem kongresu.

Miro, ki je nekoč v šoli boksnil učitelja matematike samo zato, ker mu je rekel, da pred njim, Mirom, ni bodočnosti, če se ne bo resneje lotil učenja; ta nekdanji pretepač učiteljev, pravi, da imamo Slovenci, kot prostovoljno pridružená republika, ki bi brez Federacije ne mogla obstajati, vendar svoje izvoljene predstavnike v Beogradu, in če bi tudi začeli na Jugu vojno proti Sloveniji, bodo naši, slovenski, politiki že uredili vso reč. Prav imenitno se je držal Miro, ko je govoril o tem, potem pa še pristavil: »Se vedno so uredili, da je bilo za vse prav.«

»Slovenski politiki v Beogradu so prodane duše!« pravi Srečo.

Nisem si mogel kaj, da ne bi pomiril nasprotujočih si pogledov: »Poznam "Mrve duše", poznam, no vsaj slišal sem za "črne duše", pa za "kosmate duše"; da pa zdaj naše republiško vodstvo kdo zmerja s prodanimi dušami — to mislim, je pa vendarle preveč.«

Ko sem takole, bi rekel, kompromisno posegel vmes, sem se jaz začel držati imenitno, Miro je bil že skoraj pomirjen — in to tisti Miro, ki je njega dni boksal učitelje —, Srečo pa trmasto vztraja: »Vsi slovenski politiki, pa ne samo tisti v Beogradu, vsi, vama pravim, so prodane duše! Poglejta Zemljariča: ali ne govori vedno samo tisto, kar želijo slišati na Jugu! Se je kdajkoli, odkar je

podpredsednik beogradske vlade, potegnil za slovenske koristi?«

Zbal sem se, da bo Miro zdaj boksnil Sreča, pa ga je veselje do borilnih športov očitno minilo, odkar se nismo videli. Zato je še kar mirno odgovoril: »Fanta, tu gre za bolj zapletene reči; gre tako rekoč za idejnopolitično dogovarjanje, če razumeta, kaj hočem reči.« Nisem več zdržal, da se ne bi na glas začudil, kakšen politolog je postal iz nekdanjega boksarja učiteljev.

Z odprtimi usti je obstal tudi Srečo in nemo čakal, kaj še pride. Miro pa še bolj pomembno: »Pa vidva sploh vesta, da so slovenski politiki ujeti v občutljive mednacionalne in ideološke sponje? Kako naj pa gredo z glavo skozi zid, a? Če ima en Slovenec proti sebi sedem ideološko zaostalih politikov!«

»A slovenski pa niso ideološko zaostali, kaj?« zavpije Srečo. »Prodane duše so, ti pravim!«

»Prodana duša si ti, pa tvoja ozkogledna pamet,« še bolj zavpije Miro. In tako me je resno začelo skrbeti, da ne bi prišlo do kaljenja javnega reda in miru, zato sem predlagal, naj bi se raje začeli pogovarjati o apartheidu v Južni Afriki, »Ko smo že pri prodanih dušah,« rečem, »kako prodan je šele Botha!«

Pa ni pomagal. Srečo je vztrajal pri

svojih »prodanih dušah«, Miro ga je zmerjal, da ne razume kompliciranih mehanizmov, ki delujejo znotraj jugoslovanske federacije, in da je prodana duša, pravzaprav on, Srečo. Kljub dokaj ostrim izmenjavam pogledov in stališč, do kaljenja reda in miru vendarle ni prišlo...

SE ENKRAT KETTE

Takole mi je to prišlo na misel. Medtem ko sem razmišljal o tisti izjavi naše rojakinje iz Kanade, da se doma ne znamo obnašati kak' treba. Pa o tem, da nismo dovolj prijazni, čeprav imamo lepo sénčino.

Ker smo že začeli s Kettejem, pa še končajmo! Nekje je tudi zapisal: Zdej kraji drugi sijajo v očeh, še vedno iste nade v prsih teh. Boš li vsekar to bol naznanjalo, srce, se vzorom prejšnjim klanjalo?

Tudi Slovenci »za morji« se bodo morali razumeti obnašanje svojih rojakov v domovini.

Saj nismo neprijazni, pa tudi obnašamo se ne najslabše. Res pa je, da za veseljačenje v sénčini nekako nismo razpoloženi...

Po vsej verjetnosti tudi zato, ker še nismo razčistili, kako je »de facto« s prodanimi dušami...

Kako se Bog odkriva ljudem

Pred leti je prišlo k meni dekletce iz Jugoslavije; Hrvačica, mati pa je bila Slovenka. Dekle je bila študentka, maturantka. Prišla je k noni v Gorico na počitnice. Nona jo je pripeljala k meni z besedami: »Tukaj jo imate!« in je odšla.

Začela sva pogovor. Izpovedala se je. »Eila sem samo krščena, potem nisem nič več čula o veri. Moj oče je partijski funkcionar, mama ni imela časa, da bi se zame zanimala, ker je zaposlena. Rastla sem praktično sama. Veliko sem brala. Večkrat sem bila obupana in hotela narediti konec svojemu življenju, ki se mi je zdelo brez smisla. Toda začela sem brati Dostojevskega. Pri njem sem odkrila Kristusa, začela vanj verovati. Sedaj sem tu, da me bolj poučite o Kristusu in njegovem nauku.«

Začela sva od začetka. Vsako besedo je pila kot pije žejni vodo. Ob koncu pogovora je Silvana šla k spovedi in prvemu sv. obhajilu. Čutila se je presrečna. Čudil sem se, kje se je začela njena pot h Kristusu: ob pisatelju Feodoru Dostojevskem!

Spomin na to dekletce se mi je zbudil, ko sem bral izpoved Tatjane Goričeve, kako je ona prišla do Kristusa in do vere: ob branju zahodnih filozofov eksistencialistov Camusa, Sartra, Jaspersa,

Heideggerja in drugih. Čudi se: »Tu na zahodu sem srečala ljudi, ki so zapustili Cerkve, potem ko so brali Sartra. V Rusiji nas je Sartrova trditev: "Človeku je usojeno, da je svoboden!" naravnala k odklonitvi ateizma. Vse, kar je dišalo po iskrenosti (četudi iznakaženo kot pri Sartru) je pomenilo za nas rešenje.«

»Dve leti sem se bavila z yogo, predno sem slučajno našla na očenaš... Začela sem ponavljati to molitev tako kot pri yogi ponavljajo Om, Om, avtomatično, brez premisleka. In zgodil se je čudež: največji dogodek mojega življenja: Bog me je slišal, celo tiste moje uboge besede je slišal. In Bog mi je odgovoril. Razumela sem, da Bog biva, da me ljubi in da pričakuje, da mu ljubezen vračam. Da tistega trenutka dalje se je vse spremenilo v mojem življenju. Vsako jutro se zbudim s čustvom največje hvaležnosti, ker Bog more tudi kamne spremeniti v Abrahamove otroke.«

Tatjana Goričeva ima sedaj 38 let. Zivelá je v Leningradu. Skupaj z nekaterimi prijatelji je ustanovila krščansko žensko gibanje. Zavaljo svoje verske dejavnosti je bila izgnana iz Rusije in sedaj živi v Franciji.

Res, čudovita so božja pota.

K. H.

RAZNE NOVICE

Rasistični turizem

V Italiji se lahko vse zgodi, tudi tole. V neki hotel v mestu Rimini pride skupina ameriških črnih vojakov. Prosijo za prenočišče; gospodar jih nevljudno odslavi, ker ne mara črnih klientov.

V nekem letoviščarskem centru v Cerviji in v Ravenni štirje telesno prizadeti gostje morajo zapustiti hotel, ker drugi gostje protestirajo, da nočejo biti skupaj s kandidipiranimi.

Na otoku Ischiji so odslovili osem prizadetih dečkov, ki so bili vezani na invalidske vozičke.

Ob sličnih dogodkih se človek vprašuje, kje je sočutje do sočloveka, zlasti do prizadetega človeka. Ali ni to znamenje rasizma Italijanov in skrajnega egoizma, ki vidi le sebe in je brezčuten do trpečega sočloveka? Turist hoče le uživati. V ljudeh drugačne barve kože in v fizično prizadetih vidi le oviro za svoje »srečne« počitnice.

Stanje duhovnikov in redovnikov v Cerkvi

Glavni statistični urad pri Apostolskem sedežu je podal sliko o stanju duhovnikov in redovnikov po svetu za leto 1984. Pri naša tudi vzporedne podatke za leto 1973.

Leta 1984 je bilo 4.609 škofijskih novomašnikov in 1.724 redovnih, leta 1973 pa 4.405 škofijskih in 2.764 redovnih. Število škofijskih novomašnikov polagoma narašča, število redovnih pa še vedno pada.

Duhovniško službo je zapustilo leta 1984 600 škofijskih duhovnikov in 448 redovnih. Leta 1973 pa 1.868 škofijskih in 1.822 redovnih duhovnikov.

Leta 1973 je bilo po vsem svetu 267.000

škofijskih duhovnikov in 165.848 redovnih, leta 1984 pa 254.089 škofijskih in 151.870 redovnih.

Deset pravil za uničenje vsake organizacije

1. Nikoli ne smeš biti prisoten na sejah in občnih zborih organizacije.
2. Če si prisoten, skušaj vsekakor zamuditi in odidi pred zaključkom.
3. Vedno kritiziraj vse, kar delajo voditelji in člani.
4. Ne sprejemaj funkcij: lažje je kritizirati kot pa delati.
5. Nikoli ne sodeluj pri važnih odločitvah: tako boš vedno lahko rekel, da veditelj niso znali rešiti vprašanja.
6. Če te predsednik vpraša za mnenje o katerem koli argumentu, odgovori, da nimaš kaj povedati ali dodati: da je vse prav. Potem pa vsem povej, da je šlo za neumno sejo, na kateri nisi nič novega zvedel. Pa še povej, kako bi bilo treba po tvojem mnenju ravnati.
7. Naredi samo to, kar se ti splača in kar moraš. In ko si drugi zavijajo rokave in poprimajo za delo, izjavi, da je vsa organizacija v rokah samo nekaterih, da ni dovolj mest za vse in da o vsem odloča mafija.
8. Odlašaj čim več s plačanjem članarine in ne daj prispevkov ali darov.
9. Ne trudi se za pridobivanje novih članov.
10. Pritožuj se, da je obveščanje članov pomanjkljivo in da glasilo ne pove ničesar zanimivega; da ga vržeš v koš, predno ga prebereš. Nikdar ne piši člankov in ne prispevaj z obvestili in novicami.

S TRŽAŠKEGA

Repentabor vabi, ob 15. avgustu na romarsko srečanje

Veliki šmaren na Tržaškem doživi vsako leto višek svojega praznovanja prav na Repentaboru. Starodavna božjepotna cerkva že stoletja sprejema romarje iz vseh koncev Primorske, še posebej s Krasa. Kdorkoli se zateče v varni objem tega božjepotnega kraja, začuti, da srka moč za svojo versko in narodno identiteto.

V nekaj letih se je s pomočjo dobrih ljudi in ustanov podoba tega kraja že zelo prenovila. Naslednji korak bo pleskanje cerkve in obnovitev zunanosti. V pripravi pa je tudi delno tlakovanje dvorišča in popravilo obrambnega zidu.

V pogovorih občutim, da vedno več ljudi sledi in se zanima za obnovo in da iz dneva v dan prihajajo umiriti svoje misli in srce v zavetni prostor Marijinega objema.

Ob tej priložnosti bo na Repentaboru štiridnevno praznovanje. Na predvečer se bodo odprli kioski s jedajo in pijačo ob 18. uri. Ob 20. uri predpraznična maša, nato dokumentarni film ing. Marjana Jevnikarja o Južni Ameriki.

Na sam praznik bodo svete maše ob 8., 10. uri, 11.30 in popoldne ob 17. uri. Zjutraj je osrednji romarski shod ob 10. uri, ko bo bogoslužje vodil tržaški škof Bellomi. Popoldanska slovesnost se bo začela ob 17. uri z mašo, kateri bo sledilo ljudsko petje litanij.

Naslednji dan župnija slavi sv. Roka, farnega zavetnika. Sv. maša ob 10. uri, zvečer ob 19. uri slovesne večerice.

Vse dni bodo člani župnijske skupnosti nudili romarjem in obiskovalcem domačo kapljico in kraške dobrote.

Vzgoja za mir v otroških vrtcih

Beneško frančiškansko gibanje je ustanovilo odbor z nalogo širiti razne pobude po otroških vrtcih in osnovnih šolah, ki naj pospešujejo delo za oblikovanje in k vzgoji za mir.

Najvažnejša med pobudami bi bila: doseči pooblaščenje za uvedbo po šolah določenih rekvizitov v obliki namiznih iger in pridobiti zanje tudi učitelje. V ta namen je v pripravi sestavni material, ki naj bi spodbujal šolarje k »igram za mir«. Skatle s ceno 15.000 lir bodo darovali vsem razredom osnovnih šol in vrtcem. Teh je približno 2.400, če so pri tem mišljene samo italijanske.

Za prihodnje božične praznike pa je v načrtu postavitev velikih jaslic na Trgu del Prato v Padovi, pri čemer bi morali sodelovati vsi razredi. Istočasno naj bi se v prihodnjem adventu usmerjali otroci h konkretnim solidarnostnim pobudam v prid tretjega in četrtega sveta.

★

Ne sreča ne čast ne prijetnost v življenju, bolečina edina nam je na svetu najboljši kažipot k Bogu in spoznanju, kako je vse na svetu prazno in minljivo in kako smo vsi prah in senca. (Ivan Pregelj)

Nekaj misli iz „Labirinta“

II.

Rigorozno revolucionarno nastopanje partije na tržaškem ozemlju je že samo po sebi vzbujalo dvome in celo odpore, toda tisto, kar se je v tem času dogajalo v matični domovini, je stvar samo še poslabševalo. Pisatelj opisuje, kako so na Tržaškem spremljali t.i. Nagodetov proces v Ljubljani, ki je potekal poleti 1947. leta. Šlo je za »sojenje ljudi, ki so bili obtoženi izdajstva, a je Demokracija trdila, da so demokrati, ki so bili pro-zahodno usmerjeni. Inženir Črtomir Nagode, dr. Boris Furlan, dipl. jurist Ljubo Sirc. In še drugi«. A Subanu je zbudil dvom sam način obtoževanja, prebombastično in prehistorično je bilo vse. »A kako naj človek ugotovi, ali gre za osebe, ki so v resnici kaj sovražnega počele, ali za filozahodnjake, ki so predodkriti pokazali svoje naklanjenost pluralistični demokraciji? Kdo nam jamči, da nismo pred montažo, podobno moskovskim procesom izpred vojnih let«, se je spraševal Suban, in se mu je »obenem upiralo pisanje Primorskega dnevnika, ki je proglašal obtožbe za izvrške, kakor člani Demokracije, ki so se za obsojence vneto zavzemali. Skušal je, da bi se dokopal do dejstev, do dokazov, tako da bi mogel sam presoditi o krivdi in nedolžnosti, a vse, kar je bilo napisano v breme ali v korist obtoženim, je bilo ideološko razvneto in megleno napadalno«. Suban bi bil rad verjel, »da dnevnik ne laže, ko trdi, da gre za izda-

Družba Jezusova v današnji Romuniji

Po podatkih »mini kataloga« iz leta 1984, ki ga je pripravil tajnik jezuitske slovarske asistencije brat Ivo Pavin, je bilo na področju vice-province Romunije vsega skupaj samo osem članov: trije duhovniki in pet bratov. Le eden od teh duhovnikov, ki je že presegel sedemdeseto leto starosti, ima dovoljenje za pastoralno delo. Večina bratov je upokojenih. Ne smejo živeti v skupnosti in opravljati nobenega lastnega dela. Ze več desetletij jim je prepovedano sprejemati v Družbo nove kandidate.

Ob koncu štiridesetih let so bila v dveh usodnih valovih popolnoma uničena pričakovanja izpred 25 let.

Prvi je bil vsesplošni napad novega socialno političnega sistema na versko življenje kot tako. Po vladnem odloku je postalo vsako versko udejstvovanje redovnikov protizakonito in ni bilo več nobene možnosti za življenje v skupnosti pod lastno streho in za urejanje lastnih zadev. Tisti redovni duhovniki, ki so ostali na svobodi, so imeli le eno možnost: da se priključijo škofijski duhovščini.

Drugi napad, ki je bil še bolj boleč, je z vladnim odlokom prisilil grško-katoliško Cerkev (korenine te Cerkve v Romuniji so tesno povezane z Družbo Jezusovo), ki je bila združena z Rimom in je štela skoraj milijon in pol vernikov, da se je morala priključiti pravoslavni Cerkvi. Nobenih izjem niso dovolili, ne vernikom, ne duhovnikom, niti škofom ne. Na stotine duhov-

nikov je bilo prisiljenih opustiti opravljane kakršne koli duhovniške službe. Za duhovniške kandidate je ostala edina odprta pot pravoslavna Cerkev. Na enak način so ravnali tudi z jezuiti vzhodnega obreda. Ker so jim prepovedali opravljati vsako duhovniško službo, niso mogli ne tedaj in še danes ne morejo javno maševati. Prisiljeni so si bili poiskati kako ročno delo, da so mogli živeti. Isto so morali storiti bratje.

Nepozaben trenutek je bil, ko so med sestankom jezuitskih prokuratorjev leta 1978 udeleženci slišali naslednje: »Moji najdražji bratje v Kristusu, ne morete si niti predstavljati globoke bolečine, ki jo povzroča preprosto dejstvo, da sem duhovnik že več kot trideset let, a sem mogel opravljati svojo službo eno samo kratko leto. Ves preostali čas mi je bilo to prepovedano...«

Oba ta dva usodna valova sta jezuitom povzročila veliko moralnih pretresov. Precej Družbinih članov so kasneje poklicali pred sodišče, kjer so jim javno sodili, in končali so v zaporih, nekateri obsojeni tudi na 14 let. A izkazalo se je, da je to bila izredna priložnost za zvesto pričevanje za njihov poklic, kakor tudi za potrditev verodostojnosti njihovega poslanstva.

»Daleč najbogatejše obdobje mojega jezuitskega redovnega življenja je bilo tistih 14 let, ki sem jih prebil v zaporu.« je rekel eden od njih, ko se je spominjal

osmih desetletij svojega življenja. »To so bila leta največje notranje povezanosti z Gospodom, to je bilo obdobje, v katerem sem prejel od Njega številnejše in izrednejše milosti kot v katerem koli drugem času svojega dolgega življenja.«

V teh besedah ni bilo nobenega sledu grenkobe, nobenega znamenja zamere; bilo je le silno navdušenje in želja, da bi nadaljeval z delom vse do konca. In res je umrl prav pri delu, na cesti, ko je šel po nekem preprostem pastoralnem opravku, na »Gospodovih poteh«, kot so bila tudi ona v zaporu.

Pater Haag — tako je bilo ime tovarišu, o katerem smo pravkar govorili — je moral čakati mesece in mesece na svoj proces. Od časa do časa so ga poklicali na ponovna zasliševanja. V vmesnem času je dneve in mesece svoje popolne osamitve zapolnil s 30-dnevnimi velikimi duhovnimi vajami, kar so v teku časov v podobnih okoliščinah storili že številni jezuiti pred njim. Vse je dobro potekalo, brez večjih motenj. P. Haag je občutil globoko duhovno tolažbo in v svoji popolni pripravljenosti na osebno žrtvovanje je pred seboj že videl mučeništvo. Ravno v času, ko se je približeval vrhu duhovnih vaj in svoji končni izpovedi »Vzemij in sprejmi, Gospode«, so ga ponovno poklicali na zasliševanje. Obhajale so ga slutnje, da je čas obsodbe pred vrati in v srcu si je želel in upal, da se bo njegovo ignacijsko romanje končalo s krono mučeništva. Pripravljal se je na to težko preizkušnjo s ponižno, a gorečo molitvijo.

Srečanje z zasliševalcem, ki je bil navadno osoren in prepirljiv, ga je čisto razočaralo. Tokrat je bil videti popolnoma drugačen, včasih celo prav vljuden. Nenadoma je vzel iz svojega predala rožni venec in brevir, ki ju je zaplenil pred mnogimi meseci, in mu oboje vrnil z besedami: »To je vaše; vzemite!« P. Haag ni mogel verjeti svojim očem. Vrnil se je v samico z veseljem v srcu in s solzami v očeh. Z rožnim vencem in brevirjem je bila od tedaj njegova jetniška celica manj samotna.

Ali je kako znamenja, da se bo Družba Jezusova v Romuniji obdržala? Človeško gledano je tako upanje silno majhno. Če pa sodimo po logiki križa, je odgovor čisto drugačen. Junaška zvestoba — ki gre celo do mučeništva — tako številnih škofov, duhovnikov, redovnikov in redovnic ter seveda laikov, gotovo napoveduje novo zarjo.

So pa še druga znamenja. Jeseni 1983 je papež Jancz Pavel II. razglasil za blaženga skromnega kapucinskega brata, Romuna Jeremija iz Wallachije. Ob tej priložnosti je precej velika skupina romunskih duhovnikov dobila dovoljenje za odhod na proslavo v Rim. Nenavadna gesta, morda tudi pomembna in obetavna!

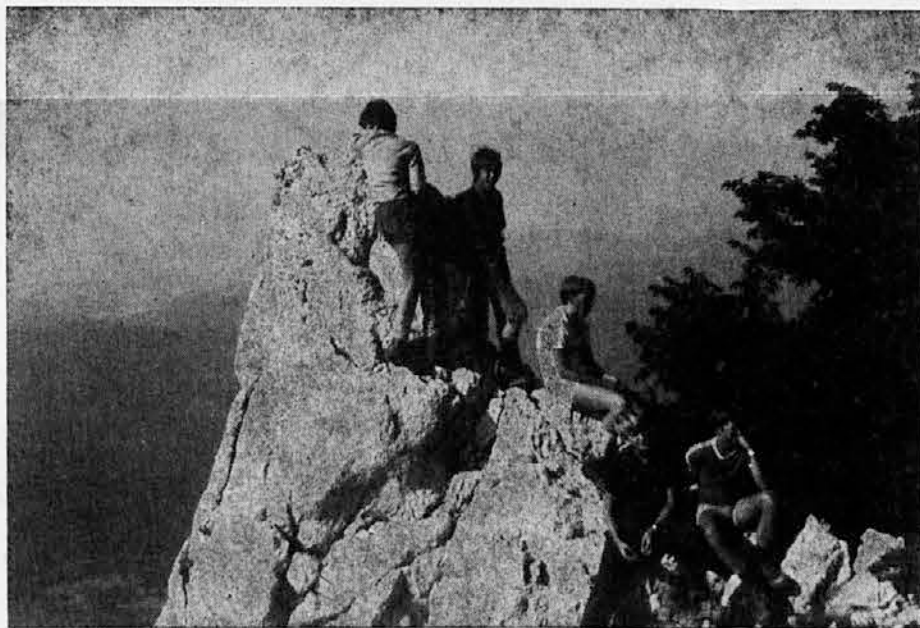
(Povzeto iz letopisa »Jezuiti« za leto 1985)

Sekcija SSK v občini Zgonik prireja od sobote 3. do ponedeljka 5. avgusta

NAS PRAZNIK

na občinskem igrišču (pred županstvom v Zgoniku)

V nedeljskem kulturnem sporedu, ki se prične ob 18. uri, bo nastopila folklorna skupina iz Sovodenj pri Škofji Loki. Govorila bosta deželni podpredsednik SSK dr. Rafko Dolhar in sekcijski tajnik Jožko Gruden. V nedeljo bo za prosto zabavo igral ansambel »Sora« iz Škofje Loke, v soboto in ponedeljek pa ansambel Furlan. Vse tri dni bodo odprti dobro založeni kioski.

Nabrežinska mladina na »zobu« očaka Nanosa nad Vipavsko dolino (foto B. Breclj)

Širite „Katoliški glas“

jale, a do kraja mu ni zaupal, ker se je zavedal, da revolucionar, ki ravna po načelu, da boj posvečuje sredstva, prav nič ne pomišlja, ko se odloča za to, kar sodi, da je v prid njegovim načrtom«. Subanov dvom je izhajal prav iz teh poročil samih, iz njihovega izrazitega in brezprizivnega odklanjanja vsega zahodnega. »Če odklanjam kapitalistični pogled na svet — pravi Suban — s tem ne mislim zavreči tudi demokratičnih vrednot, ki jih je izvojevalo prosvetljenstvo.« Prav prenapetost obtožbe je bila sumljiva: »Vse se mi nekam zdi, da je ljubljansko sojenje kopija predvojnih sovjetskih procesov«, je posumil Suban.

Bile pa so še druge stvari, ki so zbujele dvome in u-pravič-e-nost nove oblasti; predvsem pa se je porajal dvom o upravičenosti ideološkega ekskluzivizma, ki ga je uvajala: »Dr. Jakobu Ukmarju, ki naj bi, v imenu tržaškega škofa, otroke birnal v Tinjanu, so nastop preperečili, v Buzetu so ga obmetavali s paradižniki in jajci, tako da tam ni bilo birne. V Lanišču je pihajski duh drhal pobila duhnikarja dr. Miroslava Bulešiča, ki je izkraval zavoljo štirih osemcentimetrovskih ran vratu; ranila dr. Jakoba Ukmarja, ki pa ga ambulantni voz ni smel prepeljati v tržaško bolnišnico, ampak v reško, češ da mora ostati tam, v Coni B, in odgovarjati za »napad na ljudstvo«. Brez hujših posledic se je rešil samo duhovnik Cek, ki se je utegnil pravočasno skriti.« Ob branju teh in takih poročil je Suban »zmeraj bolj razločno čutil, kako je bilo v bistvu zgrešeno ozračje, ki ga je ustvar-

jala nova oblast«. Bolelo in »razdvajalo ga je spoznanje, da je slovenski svet ubral napačno pot. Ni bil seveda proti družbenim spremembam, posebno če so te obetale, da bodo prevetirile zatohlo ozračje in omogočile novo sproščenost duha. A to, kar se je zdaj porajalo, je bila nekakšna kopija oktobrskih ruskih dni iz 1918. leta, okrepljena z izkustvom iz Stalinove dobe.«

Suban se je tem in takim početjem »upiral z vsem svojim bitjem, in to toliko bolj, ker takih dejanj ni bilo mogoče imeti samo za samovoljne posege posameznih fanatikov. Izvirali so iz načrtnege in poudarjenega hotenja politične oblasti, saj je partijski voditelj aprila meseca ob začetku izhajanja Demokracije izjavil, da bo »slovenski narod enodušno obsodil in uničil vse sovražnike«. In to tudi tako, da je bil konec avgusta v Kobaridu, se pravi v anglo-ameriški coni (!), ugrabljen urednik Demokracije dr. Andrej Slavko Uršič.

Subanovi dvomi in njegova vse večja distanca od revolucionarne logike prihajajo vse bolj do besede. Neki revolucionar mu pove, kje je njegova, Subanova, napaka: »Pogreška je v tvojem pojmovanju demokracije.« In to je bila res »pogreška« — gledano z revolucionarnega stališča. Subanovo pojmovanje demokracije je od revolucionarnega namreč drugačno: »Če revolucionarna demokracija dopušča, da duhovniku Bulešiču prerežeš vrat, doktorja Ukmarja pa malone pobiješ, potem absolutno odklanjam tako demokracijo.«

Kot že rečeno, Suban nikakor ni zastopal načela, da bi bilo treba zločine pustiti nekažnovane, ampak mu gre prav za distinkcije, ne za počezno kaznovanje, ki se nikoli ne neha. Zločince in fašistične kolaborante bi morali kaznovati vsakega po njegovih »zaslugah«, istrskim ljudem »pa bi morali povedati, da je Jakob Ukmar cerkveni dostojanstvenik in svet mož, ki se je vso fašistično dobo zavzemal za pravice slovenskega in hrvaškega prebivalstva... Na ozemlju, ki je pripadalo Italiji, so bili vsi slovenski in hrvaški duhovniki proti fašizmu, zato jih je ta preganjal in interniral... In zato zaslužijo priznanje, ne pa da jim rečeš vratove, jim pretiš in jih zalezuješ«. Najbrž bo držalo, da se je dogajalo tudi to, »da je prav tiste ljudi, ki so se upirali rimski diktaturi in zato preživeli dolgo let za rešetkami, 1945. leta aretirala in pozaprila slovenska oblast«.

Glavna razlika med Subanom in revolucionarji oziroma njihovo logiko pa ni v pojmovanju demokracije, temveč v pojmovanju naroda kot naroda. Po Subanovem prepričanju je Slovenec vsakdo in vsi, ki so na-ro/d/jeni — kot Slovenci. Ta navidez nesmiselna tautologija pa ima daljnosežne konsekvence, če jo vzamemo zares, saj namreč pomeni, da zunaj kriterija narodnosti ni in ne more biti nobenega drugega kriterija, ki bi bil za »ugotavljanje« narodnosti pomembnejši, primarnejši. Pa tudi seveda, da ni nobenega »specifičnega« kriterija, ki bi to na-ro/d/jeno skupnost nalašč diferenciral ali omejeval, »ugotavljal« in »dodeljeval«

narodnostno pripadnost. Da je Slovenec, je za Slovenca izvorno določilo, kakor je Srbu apriorno, izvorno dano njegovo srbstvo ali Italijanu italijanstvo. Narodnosti ti ne more nihče odvzeti ne dati, ne »negirati« ne »priznati«. Nobena ideološka artikulacija narodnosti ne more biti primarnejša, kot je ta izvorna narodnost, ki je človeku podarjena z njegovim rojstvom v določeni (narodnostni) skupnosti. Potem se pa tega zavedamo, kaj je primarno, izvorno, in ne zamenjamo ideoloških kriterijev narodnosti za narodnostjo samo! In ne razbijamo narodnosti po teh ideoloških kriterijih, pa če so navidez še tako širokosrčni! Še posebej ne počnimo tega v okviru slovenske narodnostne manjšine na tržaškem področju, ki je bilo izpostavljeno poostreni raznarodovalni politiki s strani italijanskega večinskega naroda. Za Subana je torej kriterij naroda narod sam kot tak in v celoti, to pa seveda ne pomeni, da takšen narod sestavljajo enolični subjekti z enako ideologijo, interesi itd. Prav nasprotno! Narod, ki se zaveda samega sebe kot tak in v celoti, vzame nase svoje notranje različnost v ideološkem, političnem, socialnem pogledu. In vse te razlike zahtevajo permanentno iskanje poti, kako ta nasprotja rešiti, ljudi pa integrirati. Zakaj vse te razlike, ki so in celo morajo biti, so vendarle sekundarnega pomena in ne »prekričajo« primarnega, bistvenega dejstva, da so vsi Slovenci Slovenci in da kot Slovenci želijo, hočejo, hrepentijo — ostati narodnostna, svoja skupnost.

Južni Tirolici o Craxijevi vladi

Pred kratkim je južnotirolski tednik Volksbote, uradno glasilo SVP, komentiralo triletno obdobje Craxijeve vlade in ga politično ocenilo. Glasilo južnotirolske stranke je v svoji oceni do vlade socialističnega prvaka zelo kritično. V bistvu očita Craxiju in njegovi vladi protiautonomistične težnje in vidi v njej izraz centralističnega duha. Obenem piše list, da se je v tem času v državi zopet ojačil nacionalni duh, kar ne nazadnje priča prav vladni dekret o italijanski trobojnici. Slednji je posebej na Južnem Tirolskem vzbudil hudo nejevoljo, saj je južnotirolska stranka, nato pa tudi avtonomna pokrajina (kateri načeluje sam voditelj SVP Magnago) predlagala sočasno izobeseženje skupno s pokrajinskim praporom s tirolsko rdečo-belo barvo (ki je tudi avstrijska). Na eni zadnjih televizijskih političnih tribun je misovski predstavnik zaradi tega ostro napadel južnotirolskega senatorja Mitterdorferja.

Obtožbe oz. ugotovitve južnotirolskega glasila v glavnem držijo. Posebej veljajo tudi za slovensko manjšino v Italiji. Znano je, da Craxi že v svojih izjavah pred parlamentom sploh ni omenil Slovencev. Posebej je še znano, da je pred leti prepovedal slovenski govor na volilnem zborovanju PSI v Trstu na trgu Unità. Znana je mlačnost socialistov do manjšinskega vprašanja sploh, kar tudi kaže zavlačevanje s slovenskim zaščitnim zakonom, ko prav vlada ne migne oz. ne pove jasno, ali bo predstavila ali ne svoj uradni zakonski predlog za zaščito Slovencev.

Radovedni smo, če bo novi (pa vedno isti) ministrski predsednik v svojih programskih izjavah omenil vprašanje slovenske manjšine in njene zaščite. To so resnici na ljubo naredili razni demokrščanski ministrski predsedniki pred njim (Andreotti, Cossiga, Forlani) in tako vsaj načelno priznali to kot eno pomembnih vprašanj državne in vladne politike. Senator Spadolini je kot predsednik vlade sicer to naredil kasneje. Kako bo sedaj voditelj PSI?!

Manjšinski položaj se še vedno rešuje prepočasi in po kapljicah. Južnotirolski Nemci tožijo zaradi neuporabe jezika na sodiščih, v Dolini Aosta čakajo na televizijo v francoskem jeziku (kot mi!), druge jezikovne manjšine pričakujejo okvirni zakon od strani poslanske zbornice. Slovenci pa itak čakamo svoj globalni zaščitni zakon. Da ponovimo s Ciceronom: Quousque tandem (kako dolgo še)...

Dom za hrvaške romarje v Rimu

Hrvaški katoličani bi radi imeli romarski dom v Rimu. Iz hrvaških škofij prihajajo vsako leto romarske skupine v večno mesto, a se znajdejo večkrat v težavah za bivanje. Hrvaški duhovniki in nekateri laiki, ki živijo v Rimu, so sestavili poseben odbor, ki naj bi poskrbel za romarski dom. Vsi hrvaški škofje so idejo tople pozdravili in jo tudi priporočili svojim vernikom.

Z GORIŠKEGA

Premik v reševanju problema šolskih stavb v Gorici

Po dolgoletnih naporih goriških Slovencev in zlasti SSK, je končno prišla iz Trsta vesela novica, da je deželna uprava namerala za izgradnjo slovenskega šolskega centra 8,4 milijarde lir.

To pomeni resnično korak naprej, po vseh teh letih odlašanja, ki so si ga privoščili javni upravitelji.

Jubilejno romanje na Barbano

Letošnje romanje lovenskih vernikov s Tržaške in Goriške na Barbano bo 25. po vrsti. Slavili bomo torej srebrni jubilej. Naj bi zaradi tega bilo še bolj slovesno in množično kot prejšnja leta.

Kot smo že obvestili, bo romanje v ponedeljek 15. septembra. Ob 11. uri bo

koncelebrirana maša, ki jo bo vodil tržaški škof Bellomi; on bo tudi pridigal.

Gospodje dušni pastirji naj do časa obvestijo svoje vernike in po možnosti organizirajo skupen prevoz z avtobusi. Če bi v kakšni župniji bilo pre malo romarjev za en avtobus, naj bi se povežale dve ali tri sosednje župnije za skupen avtobus. Bolje je, da skupno romamo kot pa z lastnimi avtomobili.

Romanje v Lurd

Romarji so bili tam z bolniškim vlakom Unitalsi in se vrnili domov preteklo soboto vsi polni navdušenja nad vsem, kar so doživeli. Neštete množice romarjev vseh jezikov so jih očarale. Tudi skupina okr. 30 naših slovenskih ljudi, med njimi 3 bolnice, je imela svoje zadoščenje, saj smo pri vsaki skupni pobožnosti imeli tudi svoj del in tako v skupini jezikov slavili Brezmadežno. Vse je lepo poteklo in res hvala Bogu za vse. - F. M.

Vernost Ljubljancanov v številkah

Katoličani. Če upoštevamo upadanje števil krstov pri novorojenih in doseljavanju nekatoličanov (drugovercev in nekrščenih), moremo reči, da je v današnji Ljubljani nekako 70 odstotkov prebivalcev krščenih v katoliški Cerkev. Ni treba posebej podčrtati, da je v starejši generaciji več krščenih kakor v mlajši.

Cerkveni pogrebi. Leta 1984 je bilo v Ljubljani nekako dve tretjini umrlih pokopanih katoliško. Če upoštevamo samo umrle katoličane med vsemi umrlimi, gre za okrog 90 odstotkov katoličanov med njimi.

Cerkvene poroke. Približno 45 odstotkov poročencev je sklenilo zakon v katoliški Cerkev. To predstavlja nekako dve tretjini katoliških zakoncev, ki sicer sklenejo zakon.

Krsti. Za krst je leta 1984 poskrbelo krog 55 odstotkov katoličanov. Med vsemi novorojenimi je bilo krščenih v katoliški Cerkev okrog 40 odstotkov ljubljanskih novorojenčkov.

Nedeljska maša. Vsak šesti katoličan je v starosti od 7. leta naprej, dokler mu ne opešajo moči, prihajal redno k maši. Med osemletkarji prihaja k maši vsak peti ljubljanski in vsak četrti katoliško krščen otrok oziroma le dve tretjini tistih, ki sicer redno obiskujejo osnovnošolske verouke. Med odraslimi katoličani pa prihaja redno k maši vsaka šesta katoličanka in vsak trinajsti katoličan.

Prvo obhajilo. Če primerjamo krščenje v letu 1977 v prvem letu njihovega življenja in prvoobhajance v letu 1985 iz prvega razreda, ugotovimo, da je komaj polovica krščenih prišla k prvemu obhajilu; ti pa predstavljajo kar 85 odstotkov vseh prvoobhajancev v letu 1985.

Verouk osemletke. K temu verouku prihaja skoraj vsak tretji ljubljanski osnovnošolec ali nekaj več kot 40 odstotkov katoliško krščenih otrok.

Na podlagi navedenih podatkov moremo opisati »stopnje vernosti« tudi po generacijah:

Najstarejša generacija šteje v Ljubljani 90 odstotkov katoličanov. Generacija pri 50 in 60 letih starosti se giblje med 75 in 80 odstotki. Generacija današnjih mladih staršev šteje dve tretjini katoliško poročenih. Verouk osemletke obiskuje 40 odstotkov osemletkarjev.

Med novorojenimi je še vedno 40 odstotkov otrok katoliško krščenih, vprašanje pa je, koliko jih bo doživelo uvajanje v verozanje s prvim obhajilom in veroukom osemletke.

Glavno vprašanje torej je, kako posameznik sam skrbi za svojo vernost.

Kongres katoliških črncev v ZDA

Ameriški črnci katoliške vere so že za letošnji april pripravljali kongres v Chevy Chase, Maryland. Organizacijo je imel v rokah baltimorski pomožni škof John Ricard. Ameriški katoličani črne polti pa so se z vseh delov ZDA prijavili v tako visokem številu, da so morali datum preložiti in spremeniti tudi kraj. Narodni kongres ameriških črnih katoličanov bo od 21. do 24. maja prvič izveden v prostorih Katoliške univerze v Washingtonu.

Tatvina v landarski cerkvi

V cerkvi sv. Ivana v Landarski jami so z glavnega oltarja ukradli tri lesene kipe svetnikov iz 16. stoletja; izdelal jih je Bartolomeo Ortari. Njih vrednost je več deset milijonov lir.

Cerkev v Landarski jami sedaj obnavlja s finančnimi sredstvi za obnovo potresnega področja. Dela gredo h koncu. Morda so prav to priložnost izrabili tatovi, se ponoči prikradli v cerkev in odnesli pozlačene kipe.

Landarska jama s svojo cerkvijo je polna zgodovinskih spominov in legend. Od davna je služila kot zatočišče v času nevarnosti. Tako npr. pripoveduje legenda, da se je vanjo skrila slovenska kraljica pred Langobardi in se tako rešila.

Novomašna slavlja v Sloveniji

Verniki v Sloveniji so zelo povezani s svojimi duhovniki. Ker se število duhovnikov manjša, se še bolj razveselijo vsakega novomašnika, ki stopi v službo Cerkve in seveda v službo božjega ljudstva. Ob vsaki novi maši so mogočna slavlja z veliko udeležbo, slavoloki, pozdravi in številnim skupnim kosilom. V nedeljo 13. julija je bilo npr. pri novi maši v Brežicah na novomašnem kosilu kar 400 gostov, pri novi maši v Mirni na Dolenjskem pa 150. Za sprejem vseh gostov so domačini postavili prostorne lope, ki jim pravijo ute.

Mladina od 14. do 18. leta!

V Stržišču vas čakata še dve možnosti, dva tedna za duhovno poglavitje in sicer od 3. do 10. in od 10. do 17. avgusta. Program se začne v nedeljo 3. avgusta ob 17. uri.

Starši, vzgojitelji, poskrbite, da vaši otroci ne zapravijo te edinstvene priložnosti. Prijave in informacije: za Tržaško s. Dominika (tel. 567851), za Goriško pa g. Marjan (tel. 83515).

OBVESTILA

Tridnevne duhovne vaje za žene in starejša dekleta bodo tudi letos v Domu duhovnih vaj »Le Beatitude« nad Trstom in sicer od ponedeljka 1. do srede 3. septembra. Vodil jih bo frančiškan p. Polikarp Brolih iz Ljubljane. Prijave sprejema g. J. Kunčič, tel. 220332, pa tudi vsi drugi naši dušni pastirji.

DAROVI

Za cerkev sv. Ivana v Gorici: ob 3. obletnici smrti g. M. Mazore daruje sestra Kristina 200.000 lir.

Za Pastirčka: Zeljka Simčič namesto cvetja na grob bratranca msgr. Andreja Simčiča 50.000; druž. Bratuž v isti namen 100.000 lir.

Ida Koshuta, Gorica: za lačne 30.000, za Katoliški glas 20.000 lir.

Za cerkev v Sovodnjah: namesto cvetja na grob tragično umrle predrage Elizabete Komjanc: tete in stric iz Sovodnj ter iz Amerike 500.000, Afra Komjanc in otroci z družinami 500.000 lir.

Za cerkev v Jamljah: v spomin pok. Stefanije Frandolič so darovali: družina Frandolič-Pahor 160.000; Melanija Frandolič-Gergolet 50.000 lir.

Za cerkev na Jazbinah: družina Tronkar v spomin pok. hčerke Gracijele 50.000 lir.

Za cerkev v Trebčah: mama in sestra v spomin Giuliana Čuka 20.000 lir.

Za Marijanišče na Opčinah v spomin na g. Fr. Štuheca: druž. Franc Malalan 30.000; msgr. Lino Cocci 200.000 lir.

Za cerkev v Ospu: prijatelj iz župnije Zavilje v spomin Marije Sever 200.000 lir.

Za svetoivanski cerkveni zbor v Trstu: Vera v spomin na drago mamo Pavlo Vidmar 25.000; Erminija Zerjal 20.000; Marčela Pahor 25.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: Vera v spomin na drago mamo Pavlo Vidmar 25.000; v isti namen: Mirjana Parovel 15.000, MBC 10.000, sestrična Marija 20.000, Marta Požar 15.000; Mara Posega v spomin na Rudija Posega in Stefanijo Birsca 50.000; ga. Bersan 30.000; Marčela Pahor 25.000; N. N. 50.000; Marija Mijot 25.000 lir.

Za cerkev na Opčinah: Ana Jurca 20.000; druž. Simič 20.000; druž. Zardi v spomin na sina Fabia 30.000; druž. Giordano v spomin na hčerko Kristino 20.000; dr. Davanzo v spomin na Mariota Dolenca 20.000; Novak Pavla ob prvi obletnici smrti moža Nineta 50.000; razni 158.000 lir.

Za cerkev pri Banih: sorodniki ob krstu Riharda Rauberja 50.000 lir.

Za cerkev pri Ferlugih: Anica v spomin na moža Danila Ferluga 10.000 lir.

Za cerkveni zbor Sv. Jernej - Opčine: Pavla Novak ob prvi obletnici smrti moža Nineta 50.000 lir.

N. N., Trst: za misijone 500.000; za Marijanišče na Opčinah 500.000 lir.

Vsem podpornikom našega lista Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Jamtje - Videm - Ronke, 21. julija 1986

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob smrti naše drage mame

Štefanije Frandolič

se iskreno zahvaljujemo, zlasti še g. župniku Antonu Prinčiču, domačemu cerkvenemu zboru, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se udeležili pogrebne maše. Iskrena hvala tudi vsem, ki so jo obiskovali v dolgi bolezni.

Hčere: Milena, Marija in Nela z družinami

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so s svojo prisotnostjo, z molitvijo, cvetjem, z darovi in dobre namene ali kakorkoli počastili spomin

Hilarija Požarja

Se posebna zahvala msgr. Marijanu Živcu.

Družini Požar in Cerkevnik

Trst - Videm, 27. julija 1986

Canaletto in Visentini na goriškem gradu

Na goriškem gradu je bila 7. junija odprta razstava Canaletto & Visentini - Venezia & Londra. Kot lansko razstavo Tiepolovih jedkanic je tudi letošnja likovno prireditev organizirala goriška občina v sodelovanju z beneško občinsko upravo. Razstava, ki jo moramo prištevati k pomembnim kulturnim dogodkom letošnjega poletja v naši deželi, bo odprta do 21. septembra.

Canaletto, oziroma Antonio Canal (1697-1768), je znana osebnost v likovnem svetu. Usojeno mu je bilo živeti v 18. stol. v Benetkah, ki so začele drseti v zaton, saj je bilo pravilno življenje te slavne republike že močno načeto. Manj znan je Antonio Visentini (1688-1782), slikar, arhitekt in teoretik, ki je bil s Canalettom v tesnih delovnih stikih.

Ta dva umetnika si na goriškem gradu podajata roki na razstavi, ki je s svojim konceptom nujno zaobjela več vidnih osebnosti kulturnega življenja beneškega 18. stoletja. Med temi izstopata predvsem angleški konzul v Benetkah Joseph Smith in Francesco Algarotti, oba prepojena z novimi razsvetljenjskimi ideali in oboževalca umetnosti. Smith sam je tudi kot nekakšen Canalettov mecen in pomemben trgovec z umetniškimi deli mnogo pripomogel h Canalettovi popularnosti na Angliškem in sploh k uveljavitvi beneškega slikarstva (predvsem v smislu vedut) v Angliji. Razstava načelnja tako veliko novih vprašanj ne toliko likovnega kot splošno kulturnega, socialnega in političnega značaja.

Visentini je predstavljen s štirimi oljnimi slikami velikega formata in serijo grafičnih listov z vedutami, zaglavljivi in inicialkami za nekatere knjižne izdaje. Grafika je namreč doživljala v 18. stoletju v Benetkah bujen razcvet, saj je bila založniška dejavnost v tem mestu izredno razgibana. Ta pa je umetnike prisilila k delni preusmeritvi njihovega umetniškega ustvarjanja, kar je seveda rodilo tudi nov krog odjemalcev.

Canalettov opus na goriškem gradu pa obsega dve oljni sliki in vrsto grafik. Razstava želi opozoriti tudi na tesno povezanost obeh umetnikov z Londonom, pri čemer izstopa spet vodilna vloga Josepha Smitha. Smithova zasluga je tudi, da se je velika zbirka beneškega slikarstva (predvsem 18. stol.), kateri je tenkočutni britanski konzul posvetil velik del svojih prizadevanj in finančnih zmogljivosti, ni razpršila, saj jo je sam prodal kralju Juriju III. Tako se je zbirka ohranila v celoti kot last angleške kraljevske hiše.

Oba umetnika sta zapustila veliko številno beneških vedut, resničnih in predelanih z lastno fantazijo (scapriccio), v katerih izstopajo predvsem figuralne skupnine s prizori iz vsakdanjega življenja. Vključene so v arhitekturne okvire, ki s svojo na pol resnično na pol fantastično podobo podajajo takratno razpoloženje Benetk, ki so si kljub zavesti svojega propadanja skušale ohraniti spomin na preteklo slavo, včasih z melanholičnimi pogledi nazaj v čas, ali z oživiljanjem nekdanjega sijaja, včasih z iskanjem novih izhodov.

Gotovo je, da tako prestižna razstava (da ne govorimo o katalogu, ki je pravo razkošje in ki ga je kot lanskega z vso natančnostjo in strokovnostjo uredil Dario Succi) privablja v naše mesto številne obiskovalce. Vendar se človek ne more znebiti vtisa, da tako specializirana likovna prireditev ne more najti pravega odmeva v našem mestu, kjer je še veliko odprtih vprašanj v domačem umetniškem ustvarjanju, ki je, čeprav ne tako sijajno, pa vendar oblikovalo kulturno podobo na-

ših krajev. Mogoče bi le kazalo nekoliko preveriti razstavno politiko in bolj smotno izbirati tematično razstav.

V okviru razstave je bilo v petek 25. julija zanimivo predavanje o dveh beneških vedutah, pri katerih so složno sodelovali trije umetniki: Visentini, Tiepolo in Zuccarelli. Predaval je dr. Dario Succi in svoja izvajanja popestril z izbranimi diapozitivi.

K. V.

V Katoliškem glasu v letu 1985 objavljeni darovi

Za časopise: Katoliški glas 11.854.000, Pastirček 449.000, Naša pot 220.000k skupno 12.523.000 lir.

Za novo telovadnico: 20.687.000 lir.

Za cerkve - Na Goriškem: Sv. Ivan, Gorica 2.540.000, Sovodnje 1.075.000, Pevma (orgle) 10.706.000, aJmlje (zvonovi) 1.350.000, Števerjan 2.575.000, Jazbine 310.000, Nabrežina 8.207.000, Cerovlje (kapelica) 3.784.000; skupno 30.547.000 lir. - Na Tržaškem: Trebče 520.000, Repentabor 580.000, Padriče 675.000, Gropada 958.000, Bazovica 7.024.000, Pesek 530.000, Opčine 18.309.000, Bane 730.000, Ferlugi 599.000, Ricmanje 1.703.000, Domio 1.979.000, Mačkolje 2.870.000; skupno 36.477.000 lir.

Za domove - Na Goriškem: Katoliški dom 3.661.000, Alojzijevišče 795.000, Zavod sv. Družine 2.150.000, Nabrežina 5.423.000; skupno 12.029.000. - Na Tržaškem: Marijanišče 1.053.000, Rojan 3.225.000, ul. Risorta 1.566.000, Slomškov dom 2.631.000, Sv. Ivan 2.902.000; skupno 11.377.000 lir.

Za misijone in lačne po svetu: za slov. misijonarje 16.758.000, misijonar V. Kos 1.893.000, Etiopija 3.926.000, lačni po svetu 5.203.000; skupno 27.780.000 lir.

Za zборе: Sv. Jernej - Opčine 2.220.000, Sv. Ivan - Trst 1.155.000, Vesela pomlad 1.020.000; skupno 4.395.000 lir.

Za ustanove: Družina - Opčine 1.474.000, Vincencijeva konf. - Trst 795.000, »Mitja Čuk« 8.970.000; skupno 11.239.000 lir.

Sv. gora 8.839.000, Vipava - semenišče 760.000, pok. Emil Valentinčič 595.000, razno 6.230.000 lir.

Vseh prispevkov je bilo 177.478.000 lir.

Pod »razno« sem vpisal enkratne darove, potem darove goriškim zborom, skavtom itd.

Stanko Zorko

Vsaka župnija pravna oseba

Do 30. septembra letos mora vsak škof sporočiti notranjemu ministrstvu imena in število župnij v svoji škofiji, ki bodo dobile položaj pravne osebe. Zato je v zadnjih mesecih v vsaki škofiji veliko posvetovanja o stanju župnij. Vprašanje je predvsem za župnije z nizkim številom prebivalcev ali naj ostanejo ali naj se združijo v večje enote. Župnij z nizkim številom prebivalcev je v Italiji veliko. En primer: škofija Novara ima kar 120 župnij, ki imajo manj kot 200 prebivalcev. Njih število se bo sedaj znižalo na 47. Nekaj sprememb bo tudi v naših škofijah, samo da se bo pri nas število župnij povečalo. Položaj župnije bo priznan tistim cerkvenim enotam, ki so imele že doslej samostojno življenje, a ne položaja župnije.

Velikost župnije postaja aktualna zaradi vzdrževanja župnika, ki po dogovoru med državo in Apostolskim sedežem ne bo več dobival državne plače. Vzdrževati ga bodo morali verniki.